

Slechthorendheid in het basis- en voortgezet onderwijs | adviezen

Geachte leerkracht/docent/begeleider,

U ontvangt deze informatie omdat er bij u in de groep een slechthorende leerling zit. Misschien maakt deze leerling gebruik van hoorhulpmiddelen zoals hoortoestellen of soloapparatuur. Afhankelijk van de ernst van het gehoorverlies, de compensatiemogelijkheden van de leerling, de klassensituatie, etc. kan de slechthorendheid in mindere of meerdere mate opvallen. Toch is het voor elke slechthorende leerling erg belangrijk dat u als leerkracht/docent op de hoogte bent van het gehoorprobleem zodat u er rekening mee kunt houden. In deze folder vindt u tips om beter om te gaan met (tijdelijke) gehoorproblematiek van uw leerling. Indien u na het lezen van de informatie nog vragen heeft of meer informatie wenst over de situatie van uw individuele leerling, aarzel dan niet contact met ons op te nemen.

Adelante Audiologie & Communicatie, team gehoor

Praktische tips in de klas

- Zorg dat de slechthorende leerling altijd uw mondbeeld goed kan zien om te kunnen liplezen (spraakafzien) tijdens uw uitleg. Spraakafzien en schrijven gaan niet tegelijkertijd. Geef het kind extra tijd om dit na elkaar te kunnen doen. Het is van belang om even te wachten met vertellen wanneer het kind iets moet pakken.
- Geef de slechthorende leerling een goede plaats in de klas. Laat de leerling niet tegen het licht in kijken i.v.m. spraakafzien. Op de tweede of derde bank van voren is ideaal, zo heeft de leerling een goed overzicht op de klas, het bord en de belangrijkste informatiebron (leerkracht/docent).
- Heeft de leerling een eenzijdig gehoorverlies, plaats hem dan met het beste oor richting de klas.
- Kies zelf een vaste plaats in de klas voor het geven van instructies. Zorg dat er rustige leerlingen om de slechthorende leerling heen zitten. Een slechthorende leerling kan problemen hebben met richtinghoren. Maak hierbij zoveel mogelijk gebruik van visuele ondersteuning (het bord).
- Maak auditieve lessen niet te lang, wissel af met visuele ondersteuning of schriftelijke bezigheden. Het gebruik van natuurlijke gebaren, tekeningen, schrift en mimiek kan helpend zijn. Een slechthorende leerling moet zich meer inspannen om de les te volgen.
- Benoem vooraf het gespreksonderwerp. Controleer of de boodschap voldoende is overgekomen.
- Let bij vertellen of voorlezen op het volume en tempo van uw stem. Spreek rustig en duidelijk; articulatie is belangrijk.
- Herhaal vragen en opmerkingen van andere leerlingen zodat de slechthorende leerling mee kan volgen.
- Het is belangrijk om bewust te zijn van de akoestiek van de ruimte. Bij galm of rumoer kan de leerling hinder ondervinden.
- Zorg voor rust in de klas. Achtergrondgeluid, zoals schuivende stoelen, omgevingsgeluid, vermindert het spraakverstaan.
- Leg uit wat er gebeurt bij onverwachte geluiden
- Werk met een 'weksignaal'. Door de leerling een signaal te geven als een opdracht gegeven wordt, weet hij dat hij zijn aandacht moet richten.
- Regelmatig overleg met de logopedist(e) (indien van toepassing/mogelijk) is nuttig. De leerling heeft mogelijk een spraak- en/of taalprobleem.
- Controleer de werking van de hoorhulpmiddelen.

Sociaal-emotioneel

- Wees alert op onenigheid van de leerling met andere leerlingen vanwege misverstanden. Laat in voorkomende gevallen de slechthorende leerling als eerste het verhaal doen, zo kunt u misverstanden ten gevolge van de slechthorendheid eerder signaleren.
- Houd de sociale contacten in de gaten. Heeft de leerling vrienden of zondert hij zich af?
- Houd contact met de ouders, zij hebben ervaring met de slechthorendheid van hun kind.

Mogelijk gedrag dat kan voorkomen bij slechthorende leerlingen

- De slechthorende leerlingen weten vaak zelf niet wat ze niet verstaan hebben. Ze 'vullen in'. Hoe groter de taalvaardigheid, hoe makkelijker er ingevuld wordt. Het gevaar bestaat hierbij dat er verkeerd ingevuld wordt.
- Figuurlijke betekenissen en uitdrukkingen zijn vaak een probleem.
- De leerling vraagt vaak om herhaling.
- De leerling kijkt (indringend) naar de lippen van de spreker of kijkt met een vragende blik.
- Ongebruikelijke fouten bij dictees kunnen gemaakt worden.
- De leerling kijkt eerst bij andere leerlingen voordat hij aan zijn eigen werk begint en mengt zich veel met het werk van andere leerlingen.
- De leerling geeft antwoorden die niets of weinig met de vraag te maken hebben of vraagt naar dingen die net besproken zijn.
- De leerling draait één oor naar de spreker toe.
- De leerling praat te hard of te zacht.
- De leerling let niet goed op bij klassikale discussies.
- De leerling stelt zich afzijdig/passief op.
- De leerling gedraagt zich druk, vertoont clownesk gedrag.
- De leerling is gespannen/ snel moe.
- De leerling toont inspanning bij het luisteren.
- Fouten bij het opvolgen van instructies kunnen gemaakt worden.

Wat kunt u doen in voorkomende gevallen?

- Laat de leerling navertellen. Bij vragen "heb je het gehoord, verstaan of begrepen?" zal altijd het antwoord "ja" zijn. De leerling weet niet dat hij iets niet verstaan heeft.
- Moedig zoveel mogelijk aan te vragen of op te zoeken.
- Controleer of laat controleren of de apparatuur waar de leerling gebruik van maakt functioneert. Vraag de leerling of ouders te zorgen voor reservebatterijen op school, indien het hoortoestel niet oplaadbaar is.
- Heeft de leerling middenoorproblemen (vocht, regelmatig oorontstekingen, buisjes), vraag dan na of de leerling hiervan last heeft. Doe dit niet klassikaal. Vraag ook eventueel na bij de ouders.

Extra tips voortgezet onderwijs

- Vraag als mentor regelmatig na bij de leerling bij welke vakken hij auditieve moeilijkheden ervaart. Ben je ervan bewust dat een slechthorende leerling niet altijd weet, wat hij/zij niet gehoord heeft.
- Vreemde talen zijn lastig. Het kan voorkomen dat kleine verschillen tussen klanken niet gehoord worden. Beoordeel uitspraakfouten bij de slechthorende leerling niet als fout.
- Luistertoetsen zijn lastig, omdat er vaak achtergrondgeluiden over de gesproken tekst heen staan. Als luistertoetsen niet lukken op deze manier – veel slechtere resultaten dan op grond van andere toetsen verwacht mag worden – gebruik dan alternatieven zoals zelf de tekst voorlezen, de leerling een koptelefoon laten gebruiken, de luistertoets individueel afnemen in een rustig lokaal. Anders wordt niet alleen de taalkennis getest, maar ook de invloed van de slechthorendheid.
- In de toetsweken of examenperiode kan voor slechthorende leerlingen dispensatie voor luistertoetsen worden gemeld bij de inspectie. (Dispenseren is het vrijstellen van bepaalde activiteiten, vakonderdelen, vakken of doelen en de vervanging ervan door evenwaardige activiteiten en doelen). Raadpleeg de website van de overheid voor actuele regelingen van examineren.

Aandachtspunten voor sport- en zwemdocenten

- Brildragers, die tijdens het sporten de bril afdoen, verstaan de lesgever minder omdat het liplezen (deels) wegvalt.
- De akoestiek in een sportzaal/zwembad is slecht. Spreek als lesgever niet te snel en articuleer goed. Houd de uitleg en instructie kort.
- Ondersteun je gesproken taal met tekens c.q. natuurlijke gebaren (gebarentaal) en mimiek.
- Breng veel vaste structuur aan in je lessenreeksen. Laat bijvoorbeeld zoveel mogelijk dezelfde organisatiestructuren terugkeren zodat er geen verbale uitleg aan besteed hoeft te worden.
- Soms hebben kinderen met gehoorproblemen ook balans, evenwicht en/of coördinatieproblemen.
- Een slechthorende leerling kan rusteloos lijken, vanwege moeite met lokalisatie van geluiden.
- Geef, indien mogelijk, aan niet al te grote groepen les opdat je tijd en ruimte hebt voor de slechthorende leerling.
- Een slechthorende leerling zal tijdens het zwemmen geen hoortoestel of ander hoorhulpmiddel kunnen dragen. Wees er dus van bewust dat hij op dat moment nog ernstiger slechthorend is, zeker als hij zwemdoppen draagt.
- Bij het aanleren van zwembewegingen kan er bij slechthorende kinderen vaak geen geluidsterugkoppeling plaatsvinden.
- Laat een slechthorende leerling niet als eerste een oefening doen, als je vermoedt, dat het kind de instructie niet goed kan verstaan. Zorg er dan voor, dat een ander kind de oefening eerst uitvoert, zodat de slechthorende leerling (ook) kan zien wat de bedoeling is.

Contact

Locatie Adelante Audiologie &
Communicatie:

Hoensbroek
t 045-5282900
e gehoor@adelantegroep.nl

Blerick, Roermond, Venlo, Venray
t 045-5282900
e gehoorvenlo@adelantegroep.nl

OVER ADELANTE

Adelante is een organisatie die ondersteuning biedt aan volwassenen en kinderen die te maken hebben met de gevolgen van een ziekte, aangeboren aandoening of ongeval. Ruim 1250 professionals, medewerkers en vrijwilligers verlenen die zorg vanuit diverse locaties verspreid over heel Limburg, inclusief de poliklinieken van een aantal ziekenhuizen.

Cliënten kunnen terecht voor medisch specialistische revalidatie, gehoor-, taal- en spraakproblemen, speciaal onderwijs, medische kindzorg, sport en arbeidsrevalidatie.

Adelante richt zich niet op de beperking maar op de mogelijkheden om door te kunnen gaan. Ons motto: haal het beste uit jezelf!

www.adelantegroep.nl

